

✿ BUDAVÁRI ✿

2022. 09. ✿ III. ÉVF. 7. SZÁM

SÉTÁK

TÁJÉKOZTATÓ ÉS KULTURÁLIS
MAGAZIN

VÁRI GYEREKEK

BESZÉLGETÉS HORVÁTH GÁSPÁR ÉS BOLDIZSÁR ZENÉSZEKKEL

Újjászületések

Három palota

Emlékérmék

a Nemzeti Hauszmann Program eredményeiről

Műzsák vára

Vajda János

NP
NEMZETI
HAUSZMANN
PROGRAM

**BUDAVÁRI
PALOTANEGYED**

KEDVES OLVASÓ!

Látogatóinknak köszönhetően ismét mozgalmas nyarat tudhatunk magunk mögött. Újra több mint százezer hazai és külföldi érdeklődőt láthattunk vendégül ebben az időszakban, akik jelenlétükkel megtisztelték kulturális programjainkat, vagy megcsodálták a Budavári Palotanegyed újjászületett épületeit. Jó érzés látni, hogy a budai Vár évről évre egyre sikeresebben teljesíti azt a küldetést, amelyet az újjáépítés kezdetén megfogalmaztunk. Amikor belefogtunk a munkába, azt határoztuk el, hogy a Várat visszaadjuk az embereknek, és újra olyan izgalmas, élményteli helyé tesszük, ahová mindig érdemes visszatérni.

Sok vendéget fogadhattunk augusztus 20-án is, az eredeti formájában rekonstruált Szent István-terem átadásának egyéves évfordulóján. Az újjáépített terem az államalapítás ünnepének hétvégéjén több mint ezer látogató kereste fel, akiknek ingyenes tárlatvezetésen mutathattuk be a Hauszmann Alajos tervezte csodát. Köszönjük a megtisztelő érdeklődést, bízom benne, hogy mindannyian felejthetetlen élményekkel gazdagodtak.

Az ünnepi hétvége egy másik különleges eseménye volt, hogy bemutattuk a nagyközönségnek a Szent István-terem emlékérmét.

Ez annak a hétrészes érmesorozatnak az első példánya, amelylyel a Nemzeti Hauszmann Program eredményeinek állítunk emléket. A Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott emlékerme 20 ezer példányban készült, egyik oldalán a Szent István-terem falikárpitjának körre komponált részlete látható, a másikon pedig államalapító királyunk mellszobrának képe.

Akik nem tudtak eljönni hozzánk nyáron, azoknak őszi programjaink közül szeretném figyelmükbe ajánlani a Karmelita koncertek szeptemberben induló második évadának hangversenyeit, ahol az épület

egykori templomteréből kialakított különleges hangzású koncerttermében többek között Liszt Ferenc, Erkel Ferenc, Gregor Joseph Werner és Kodály Zoltán művei csendülnek fel kiváló művészeink tolmácsolásában.

Magazinunkhoz jó olvasást, kulturális programjainkhoz élményteli szórakozást, az őszi vársétákhoz pedig kellemes kikapcsolódást kívánok!

Fodor Gergely
kormánybiztos,
a Várkapitányság vezetője

TARTALOM

ÚJJÁSZÜLETÉSEK

- 4 Három palota
- 21 Emlékerme a Nemzeti Hauszmann Program eredményeiről
- 24 Akadálymentes élmények

LÉLEKZET

- 6 Vári gyerekek. Beszélgetés Horváth Gáspár és Horváth Boldizsár zenészekkel
- 18 A jó zenét bárki megértheti
Beszélgetés Pusker Júlia hegedűművésszel

MŰSZÁK VÁRA

- 10 Vajda János – az áhított és el nem nyert Éden

KIRÁLYOK VÁRA

- 14 Luxemburgi Zsigmond, aki európai léptékben gondolkodott

ESEMÉNYEK

- 20 Visszatér a Piramis

AKTUÁLIS KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- 22 Hírek a Budavári Palotanegyedből
- 23 Ünnepi fények történelmi környezetben

BUDAVÁRI FINOMSÁGOK

- 26 Vacsora a szőlőtestvériség jegyében

KÖZELKÉPEK

- 27 Keresztrejtvény

BUDAVÁRI SÉTÁK, III. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

Kiadja: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt. 1013 Budapest, Ybl Miklós tér 6., 1519 Budapest, Pf. 365
ISSN 2732-0855

Főszerkesztő: Körösi Gábor Főmunkatárs: Csermely Gábor

A szerkesztőség munkatársai: Borbényi Györgyi, Gyarmati Krisztina, Igazság Arnold, Leitner Karina, Nagy Nándor, Németh Mónika, Sándor Zsolt, Serfőző Melinda, Tallér Edina, Virág Csilla Fotók: Dragon's Pictures, Kárász Karolina, Alamy, Fortepan, MTI, Petőfi Irodalmi Múzeum, Shutterstock, Várkapitányság archívum, Wikimedia Commons

Fejlesztéseinket és programjainkat bárhol és bármikor figyelemmel kísérheti. Kövesse közösségi oldalainkat, tekintse meg *Budavári Történetek* című [online magazinműsorunkat](#) YouTube-csatornánkon, és [iratkozzon fel hírlevelünkre!](#)

hirlevel.nemzetihauszmannprogram.hu

HÁROM PALOTA

A közeljövőben a Budavári Palotanegyed három újabb ikonikus épülete születik újjá: az egykori Vöröskereszt-székház, a József főhercegi palota és a Honvéd Főparancsnokság hajdani épülete. A második világháborúban mindhárom épület súlyosan megsérült, de egyik sem annyira, ami indokolta volna a lerombolásukat, elhanyagolásukat. Most azonban a Nemzeti Hauszmann Programnak köszönhetően a szemünk láttára élednek újjá. Elsőként várhatóan az egykori Vöröskereszt-székház újjáépítését fejezik be a szakemberek, majd rövidesen a másik két épületet is. Így hamarosan újra századfordulós arcát mutatja majd a Budavári Palotanegyed egy újabb területe.

A Vöröskereszt-székház a Dísz tér délkeleti sarkán a második világháború végéig szerves része volt a Várnegyed látképének és társadalmi életének. A Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt Egylete 1900-ban vásárolta meg a telket, és a kor két jeles építészét, Hauszmann Alajost és Hüttl Dezsőt bízta meg a szervezet központjául szolgáló épület tervezésével.

A második világháborúban komoly találatok érték ugyan, de megmenthető lett volna, ám az akkori kommunista vezetés 1946-ban mégis a lebontás mellett döntött. Rekonstrukciója 2020-ban, a Nemzeti Hauszmann Program keretében kezdődött el. Az építkezést komoly előkészítési munka előzte meg. Először az archív anyagokat gyűjtötték össze a művészettörténészek, ebből készült egy részletes tudományos dokumentáció, amelyet mindvégig szakértői útmutatóként vettek figyelembe a tervezők és a kivitelezők.

A projekt fő célkitűzése az épület eredeti formájában való helyreállítása, amiben a külső homlokzat korhű megjelenése és a hiteles dokumentációval, fotóval, tervrajzzal vagy leírással rendelkező belső terek rekonstrukciója egyaránt kiemelten fontos. A tervezés során ugyanakkor nagy gondot fordítottak a szakemberek a 21. század követelményeire, az

➤ **A Vöröskereszt Egylet egykori székházának látványterve**

➤ **A rekonstruált épület szerkezete, sarokkumulái és a tető már elkészült, most a szakipari munkák következnek**

energiatakarékosság és használhatóság szempontjaira is.

A projekt idén tavasszal érkezett el első jelentős állomásához. Ekkor tartották meg az épület úgynevezett bokrétaavató ünnepségét. A bokrétafa a szokásoknak megfelelően ezúttal is az épület legmagasabb pontját díszítette. Ezt követően a szakemberek elkészültek a szerkezetépítési munkák-

kal, a sarokkumulákkal, majd a tető és a homlokzat felépítésével. Most a szakipari munkák következnek.

Akik gyakran jártak a közelmúltban a Budavári Palotanegyedben, tapasztalhatták, milyen elhanyagolt,

romos állapotban volt a Szent György tér nyugati oldala, ahol egykor József főherceg palotája állt.

József Károly még honvédségi főparancsnokként ismerkedett meg az épület eredetijével, a Teleki-palotával. Fekvése és panorámája miatt olyannyira megszerette, hogy amikor hivatalait elköltöztették innen, megvásárolta a kincstártól maga és családja számára.

Hatalmas bővítésbe és átalakításba fogott, amire kora két leginnovatívabb építészét, Korb Flórist és Giergl Kálmánt kérte fel. 1906-ra el is készült a pompás épület, amely azonban az 1945-ös ostrom idején súlyosan megsérült. Megmenthető lett volna, de a rekonstrukció helyett munkásszállót alakítottak ki benne, később felrobbantották, majd 1968-ban végleg lerombolták, és egészen a közelmúltig csak egy beépítetlen gazonos telek éktelenkedett a helyén.

JÓZSEF FŐHERCEG EGYKORI PALOTÁJÁNAK LÁTVÁNYTERVE AZ ÉPÜLET EREDETI MEGJELÉNÉSÉT TÜKRÖZI

A Nemzeti Hauszmann Program keretében most ez a nagyszerű épület is eredeti szépségében épül újjá a hozzá tartozó neoreneszánsz stílusú istállóépülettel és kerttel együtt. A kert összeköttetésben áll majd az alatta elhelyezkedő, középkori zsidó rituális fürdővel, a Mikvével, amely lépcsőn és lifttel egyaránt megközelíthető lesz. A kertből a látogatók a szintén újjáépülő Ybl-lépcsőn lesétálhatnak majd a következő években megújuló nyugati kertekbe is.

Az építkezés 2021 őszén a romterület feltárással és az alapozással kezdődött. Az alagsor kialakítása után immár a magasföldszint zsaluzásánál tart a munka. A főhercegi palota vázszerkezetének elkészítése után kezdődhet meg a

➤ **Szintén újjászületik a Dísz téren az egykori Honvéd Főparancsnokság épülete**

homlokzat díszítése. Az autentikus megjelenés mellett természetesen ennek az épületnek a kialakítása is megfelel majd a mai kor követelményeinek is: teljes egészében akadálymentes, kerekesszékekkel is járható lesz, energiafelhasználását megfelelő szigeteléssel, korszerű fűtéssel, hűtéssel, alacsony üzemeltetési költségű berendezésekkel optimalizálják.

Szintén újjászületik a Dísz téren álló, egykor Kallina Mór tervei alapján elkészült Honvéd Főparancsnokság is. Érdekessége, hogy a most újjáépülő három palota közül csak ez rendelkezik többé-kevésbé épen maradt eredeti részekkel. Az építés idén márciusban kezdődött, és már a harmadik szintnél tart. Az épület eredeti, kis méretű téglából épült szerkezet része műemlék, ezt természetesen megtartják a szakemberek.

A falak és a tető várhatóan már az őszi folyamán elkészül. Ekkortól magasodik újra a Várhegy közepén a terület egyik legmagasabb és legszebb kupolája, amely az építkezés befejezésével kilátóteraszként várja majd az idelátogatókat.

Látogatóközpont működik majd benne, ahol kávézó, ajándéküzlet és jegypénztár is helyet kap. ✂

VÁRI GYEREKEK

Horváth Gáspár és Boldizsár, vagy ahogy a legtöbben ismerik, Horváth Boldi nemcsak testvérek, de alkotótársak is. Harmadik testvérükkel, Menyhérttel együtt a budai Vár patinás utcáin és rejtett vadregényes szegleteiben telt a gyermekkoruk. Egy derűs, tradicionális nagycsaládból kerültek a magyar könnyűzenei élet sűrűjébe. A Kelemen Kabátban és az Irie maffia slágereit immár 10-15 éve hallgatjuk, ha egy kis jókedvre, derűre, reményre és feltöltődésre vágunk. Vajon honnan van bennük ennyi életöröm, és merre tartanak ma?

✿ **Hárman vannak testvérek, kettőjüknek a hivatása is közös. Milyen a kapcsolat önök között, milyenek látják egymást?**

Boldi: Nehéz erre válaszolni, mert a testvér, főként idősebb testvér, mint nekem Gáspár, a születéstől kezdve ott áll az ember mellett. Egyszerűen: van. A lehető legtermészetesebb módon, mint a levegő, a szülők és az otthon. Nekem ő a világ elválaszthatatlan része. Nem tudom elképzelni, milyen az, ha valakinek nincs testvére, és azt sem, hogy milyen lehet, ha a testvérek közt nem jó a viszony. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy ilyen testvéreim vannak.

Gáspár: Boldi öt évvel fiatalabb nálam. Azt hiszem, a mi szövetségünkben a zene mellett fontos kapcsolódási pont a humor is. Én egész életemben úgy tekintettem rá, mint cinkostársra. Az ironia a mi közös titkos nyelvünk. Sokszor a legfeszítőbb, legkomolyabb kérdések kapcsán is így jutunk el együtt a válaszokig. Boldi számomra a humorba burkolt komolyság embere.

✿ **Miben különbözik a zenei gondolkodásuk?**

Gáspár: Boldi szövegorientált zenész, szerinte a dalt a verbális üze-

A TÓTH ÁRPÁD SÉTÁNY ÉS KÖRNYÉKE VOLT AZ EGYIK LEGKEDVESEBB JÁTSZÓHELYÜNK.

net határozza meg leginkább. Ezt a vélekedését az idők során én is egyre inkább elfogadtam és megértettem, noha én magam máig a melódia, a ritmus és a struktúra felől közelítem meg a dalokat. Azt hiszem, jól kiegészítjük egymást, és a kölcsönös bizalomnak köszönhetően jó kritikusi is vagyunk egymásnak.

Boldi: Gáspár szívesen közelíti meg a zenét a technika és technológia felől is. Hatalmas tudással rendelkezik ezen a téren, amire mindannyian büszkék vagyunk.

✿ **Milyen emlékeik vannak a gyermekkorukból?**

Gáspár: Vári gyerekek vagyunk. Itt nőttünk fel, itt tettük meg az első lépéseinket, itt tanultunk meg bicik-

lizni, barátkozni, bújócskázni. Az itt élő emberek mindig is kicsit csodabogaroknak számítottak mások számára. Máig emlékszem, hogy amikor középiskolásként kicsit távolabb kerültem ezektől a patinás utcáktól, az osztálytársaim eleinte távolságtartással közeledtek felém. Mintha furcsállták volna, hogy ebben a misztikus, vadregényes, történelmi környezetben is élnek emberek. A nyolcvanas években, amikor mi gyerekek voltunk, a budai Vár és a Budavári Palotanegyed még nem volt rendezett. Sok volt errefelől az elhanyagolt, romos, parlagon hagyott telek és pusztulófélben lévő ódon épület. Ez egyszerre volt izgalmas és veszélyes egy kalandvágyó gyerek számára. Mi pedig azok voltunk. Az Uri utcában és az Országház utcában nőttünk fel, konkrétan a Mátyás-templom tövében, ami még különlegesebbé tette a gyermek éveinket.

Boldi: Igen, itt mindig is egy tradicionális értékrenddel bíró, összetartó közösség élt. Itt nem jellemző a rongyrázás, aki jómódú, az sem hivalkodó. Ez egy kulturált, értékeltetett közeg. A gyerekek is ilyenek voltak. Emlékszem, a kedvenc játszóhelyünk a Tóth Árpád sétány volt. Mindeközben nekünk hármunknak apai ágon a Balaton, anyai ágon pedig a Dunakanyar természeti élményeiből is bőven volt részünk.

👉 **Horváth Gáspár az Irie Maffia zenekar egyik alapítója, JumoDaddy néven DJ és zenei producer. Református teológus**

👉 **Horváth Boldi a Kelemen Kabátban zenekar frontembere, a Sztárban sztár című televíziós műsor korábbi szereplője**

Azt a megnyugtató hatást, amit a víz közelsége jelent, máig nagyon igényeljük mindannyian.

✂ **Milyen emberek voltak akkoriban a szüleik?**

Boldi: Rengeteg értéket kaptunk tőlük, számomra azonban mind közül a legfontosabb talán az, hogy szerették egymást. Ezenkívül azt is fontos volt látnunk, hogy ők mindketten olyan hivatást választottak, amelyben valóban ki tudtak teljesedni. Édesanyám a családot választotta. Ezt gyermekként sem láttuk kevésbé értékesnek vagy fontosnak, mint apu munkáját, hiszen nap mint nap tapasztaltuk, milyen minőségben lát el minden szervezési, praktikus és érzelmi feladatot. Hozzá mindig oda-mehettünk, és oda is mentünk, ha gondunk volt.

Gáspár: Egy összetartó nagy család volt a miénk, a szüleink aktívan kivették a részüket a mi jövőnk és a közösség véleményének formálásából is. Az értékrendjük egy nagyon egészséges és konzekvensen képviselt tradicionális élet szemléleten alapult. Anyukám kertészmérnökként végzett, de egész életében a családnak élt. Ő volt a tűzhely őrőzje, édesapám hű fegyverhordozója, a család motorja, mindannyiunk legfőbb energiaforrása. Ebből aztán adódtak a családnak konfliktusai az iskolával, amikor kiderült például, hogy az akkoriban divatos Zsolnai-módszer keretében délután is bent kellene maradnunk. Ő mindennap finom

FONTOS SZÁMOMRA A DERŰ ÉS AZ IS, HOGY EBBŐL MÁSOKNAK IS TUDJAK ADNI, MONDJA HORVÁTH BOLDI.

ebéddel várt bennünket, és érthető okokból azt gondolta, az a legjobb nekünk, ha az általa főzött egészséges ételt esszük, és délután is együtt vagyunk, pihenünk, és otthon tanulunk. Szerette volna, ha ezt az iskola is figyelembe veszi, de ők nem tudtak kivételt tenni, így aztán konfliktus bontakozott ki az iskola és a család igényei, elvárásai között. Úttörők sem voltunk. Én személy szerint is éreztem néhány tanár részéről ennek a hátrányát, a negatív megkülönböztetést, ami sajnos azokra a gyerekekre is átszállt, akik barátkozni próbáltak velem, mégis értettem és megértettem a szüleimet.

Boldi: Édesapánktól a klasszikus családi értékeken kívül még egy fontos útravalót kaptunk. Ő hang-

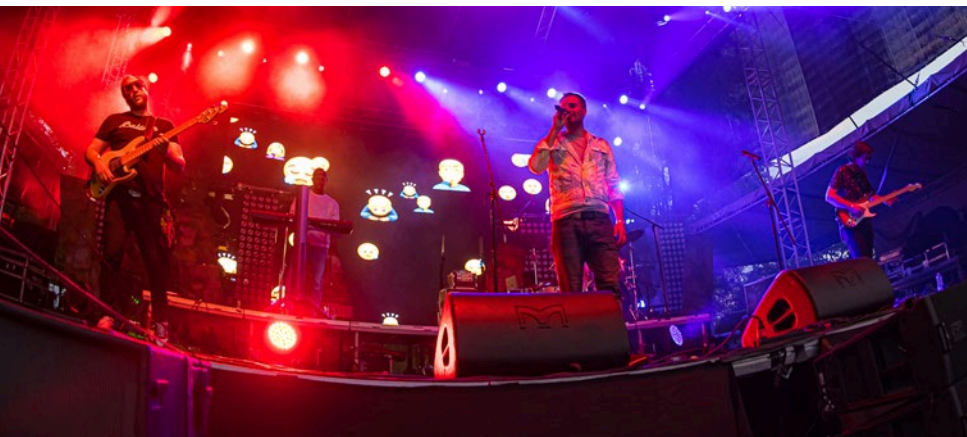
mérnök volt, a Hajógyári-szigeten dolgozott egy profi stúdióban, ahová rendszeresen bejártunk a testvéreimmel. Ott világszínvonalú hangtechnikai eszközökkel játszadózhattunk, kísérletezhettünk, és játékos formában sok mindent már egészen korán megtanultunk a hangosításról, hangkeverésről. Ez hatalmas előnyt jelentett számunkra később a zenei pályán.

Gáspár: Mindemellett én azért is hálás vagyok, hogy a szüleink megtették velünk az első lépéseket a református hit felé, ami az én életemnek máig meghatározó része. Ennek köszönhetően végeztem el később a református teológiát is. A budai egyházközségben segédlelkészi feladatokat is végeztem később, és a svábhegyi gyülekezet tagjaként ma is aktív református hívő vagyok.

✂ **A hitnek, a metafizikai létmódnak van kapcsolata a zenéléssel is?**

Gáspár: E két dolog harmonikus ötvözése számomra egész életre szóló személyes feladatot jelent. Folyamatosan dolgozom azon, hogy ezt a két csodát együtt, harmoniku-

✂ **A Kelemen Kabátban nevű zenekar legújabb lemezének bemutató koncertjét jövő februárra tervezik**

san tudjam megélni. Isten megismerése sokféle módon történhet, de én erre a hagyományos formákat és csatornákat tartom a legalkalmasabbnak. A zene számomra inkább egyfajta hálaadás és dicsőítés, motiváció, megnyugtató és inspiráció.

✂ **Merre tart most a zenei világuk? Mi foglalkoztatja önöket?**

Boldi: A Kelemen Kabátban most jelent meg az új lemeze tíz vadonatúj dallal. Ez egy nagyon személyes gyűjtemény, a járvány mindannyiunkat mélyen érintő időszaka után készült, megrázó és felszabadító élmények tükré. Őt hónapon át írtam a dalokat, ami egyszerre volt

✂ **Gáspárral, azaz JummoDaddyvel idén nyáron számos fesztiválon is találkozhattak a rajongók**

kimerítő és feltöltő élmény számomra. Ez az album a következő egy évre sok szép feladatot jelent nekünk, februárban lesz egy nagy bemutató koncertünk is, ennek előkészítése, a hangszerelés, a klipek rengeteg munkát jelentenek addig is.

Gáspár: Az utóbbi évek számomra az elektronikus zene rejtett ösvényeinek felfedezéséről szóltak. De máig nagyon fontos élményt jelent az élő zene is, a közösségi élmény, az akusztikus hangzás átélése, de úgy érzem, a jövőben egyre tudatosabban kell gazdálkodnom az energiáimmal, és megfontoltan kell megterveznem, mennyi turnét, fellépést érdemes vállalnom, és hogyan tudom leghatékonyabban megtalálni a kapcsolatot a közönséggel. Elmúltam negyvenéves, rengeteg zenei tervem van, és egy csodás kisfiam is, abban az életszakaszban vagyok magánemberként és alkotóként is, amikor egyre erősödik a személyes döntéseim súlya.

✂ **Miből nyernek energiát a mindennapokhoz?**

Boldi: Számomra nagyon fontos, hogy megőrizsem magamban

a derűt, a reményt. És az is fontos, hogy ebből másoknak is tudjak adni. Fizikai értelemben ehhez a sport fontos energiákat ad, bár nem biztos, hogy a fizikai és a nem fizikai feltöltődést valóban el lehet egymástól választani...

Gáspár: Ez így van! Nagyon szeretem a Királyok könyvéből a megfáradt Illés prófétáról szóló tanítást, amelyben az Úr egyik angyala egy sült pogácsát és egy pohár vizet visz a szó szerint holtfáradt Illésnek, aki feltöltődik, és másnap valóban képes folytatni a már majdnem feladott küldetését. Az angyali támogatással ő látszólag csupán egy nagyon alapvető és tényleg csupán egy nagyon fizikai segítséget kapott, ez a segítség szellemi értelemben mégis hatalmas volt, hisz képes volt meghaladni saját korlátait. Én hiszek abban, hogy az ember biológiai lény, akinek szüksége van ételre, itálra és pihenésre, de nagyon nem mindegy, hogy ezt hogyan kapja meg és veszi magához. Én imádsággal, meditációval tudok a legjobban feltöltődni, ideális esetben a természetes vizek közelében, a Duna partján, a Balatonnál vagy épp egy olyan csendes és szép helyen itt, a Várban, mint amilyen a nemrég kialakított Török kert, ahol most beszélgetünk. ✂

HORVÁTH GÁSPÁR SZERINT A SZEMÉLYES FELTÖLTŐDÉSHEZ FONTOS A KÖRNYEZET IS, A VÍZ KÖZELSÉGE VAGY EGY CSENDES KERT.

VAJDA JÁNOS

AZ ÁHÍTOTT ÉS SOHA EL NEM NYERT ÉDEN

A budai Vár falai, az eldugott kis utcák, macskaköves utak vajon milyen titkokat, reményt és izgalmat, boldogságot és csalódást rejtene? Megannyi szerelmespár sétált már ezek között a kövek között kacérkodva vagy szemlesütve, összemosolyogtak, egymásba karoltak, randevúztak, csókot loptak sötétedés után egy eldugott házfal oltalmában. Vajda János költő is itt, a budai Várban esett olyan végzetes szerelemben, amely nemcsak életét, hanem egész életművét meghatározta.

Mindig is nyughatatlan ember hírében állt Vajda János, nem tudott sokáig egy helyen megmaradni, talán ez is oka annak, hogy meglehetősen sokszor költözött. Egy rövid ideig a budai Várban is lakott. Itt találkozott azzal a lánnyal, akihez aztán évtizedekig tartó reménytelen szerelem fűzte, és akit Gina néven tett örökre halhatatlanná.

„IMÁBA, DALBA FOGLALT SZERELEM”

Megismerkedésük idején az ifjú poéta az akkori Bécsi kapu utca 149. számú házában lakott. 1855–56 körül Ginát is ide sodorta a sors. Ő (az akkori számozás szerint) az Országház utca 99. alatt élt mostohaanyjával. A többlakásos épületben számos

előkelő művész és más értelmiségi vendég is megfordult, élénk társasági élet folyt a házában. Talán e társaság központja volt a szépsége teljében lévő ragyogó fiatal nő, és talán Vajda János is itt, ebben a házában ismerte meg Ginát. De az is lehet, hogy épp hazafelé tartott a szegény, kopott ruhás költő, amikor meglátta a lányt, amint az napernyővel a kezében apró cipőkoppánással

Fortepan/Budapest Főváros Levéltára

Petőfi Irodalmi Múzeum

- ▲ Gina családja az Országház utcában lakott
- ◀ A feltűnő szépségű lány nagyvilági életet élt Budán

fájdalmából fakadtak klasszikus remekei, a *Gina emléke* című ciklus, a *Húsz év múlva*, *A kárhozat helyén* vagy a *Harminc év után* című alkotások. De ki is volt valójában ez a nő? Büszke tartású, magas és karcsú, csodaszép lány, ám a külcsín az ő esetében nem párosult mély belső értékekkel és intelligenciával. Élete első felében a világ hevert a lábai előtt, de ő nem tudta megbecsülni az igazi értékeket, gazdagságból szegénységbe, ragyogásból hervadásba érkezett.

„HIDEG A SZÍV A FÉNY ALATT”

Kevés a hiteles adat Gina életéről, ő maga sosem akarta, hogy megtudják, honnan jött, és hány éves valójában. Annyi biztosnak mondható, hogy a Liptó megyei Liptóújvár (Hrádek, Szlovákia) plébániáján

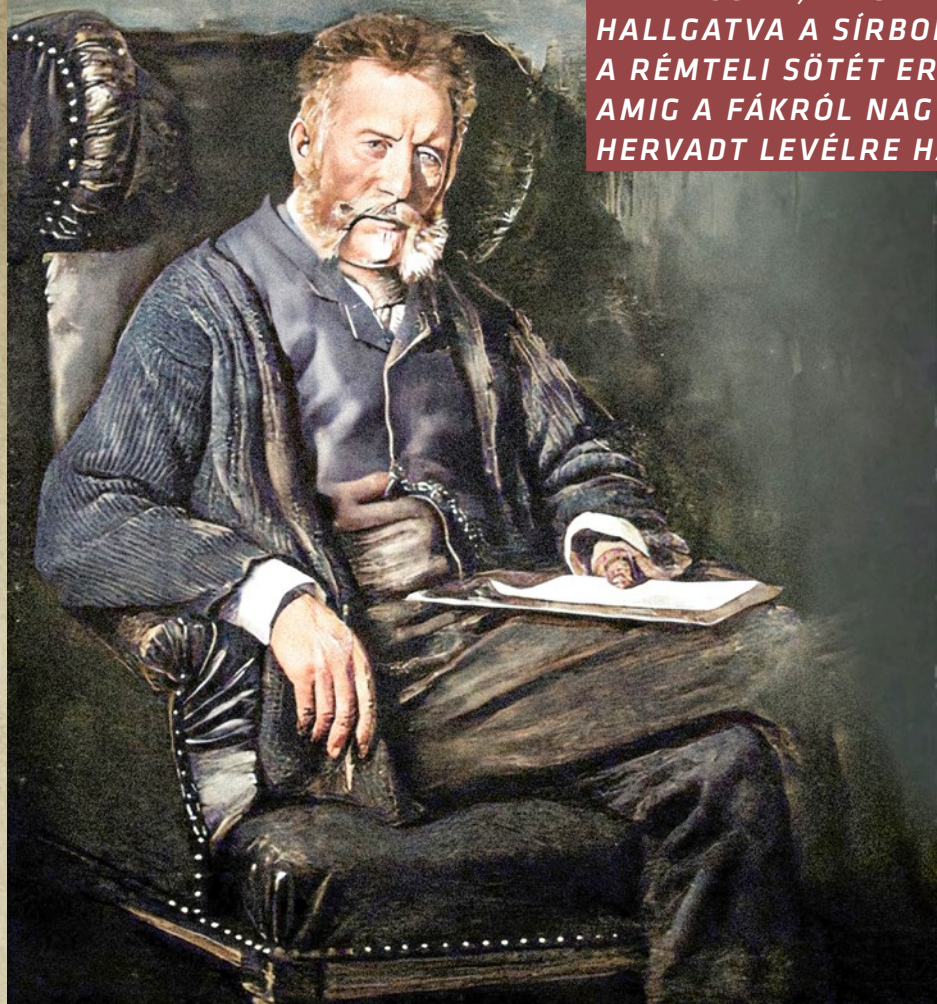

- ▲ Legszébb szerelmes verseit huszonévesen írta a költő

anyakönyveztek Kratochwilla Klementina néven, 1837. október 31-én.

Még kisgyermek volt, mikor édesanyja meghalt, apja pedig újra megnősült. Erősen kötődött a nevelőanyjához, fiatal lányként vele költözött Budára, ahol nyelveket, zenét, táncot tanult. Idővel sugárzó szépségű, kacér és magabiztos nővé érett, aki tudta, mit várhat a férfaitól. Olyasmint, amit egy szegény sorsú költő biztos nem tud megadni...

**„IGY ÜL A HOLD ÁDÁZ VIHAR UTÁN
ELCSÖNDESÜLT NAGY, TORNYS FELLEGEN,
ÉS NÉZ ALÁ A MÉLA ÉJSZAKÁN,
BÁNATOSAN, DE SZENVEDÉLYTELEN,
HALLGATVA A SÍRBOLTI CSÖNDESSÉGET
A RÉMTELI SÖTÉT ERDŐ ALATT,
AMIG A FÁKRÓL NAGY, NEHÉZ KÖNNYCSEPPEK
HERVADT LEVÉLRE HALKAN HULLANAK...”**

**„GYÖNYÖRÖKBEN
HALDOKOLVA...”**

Bár Vajda János izzó szemű, szenvedélyes, magas és helyes fiatalember volt, Gina nem viszonozta a szegény poéta közeledését. Inkább az idősödő arisztokrata, a dúsgazdag gróf Esterházy Mihály szeretője lett, és Bécsbe költözött. A vagyonos férfi főrangú hölgyekhez méltó körülményekkel ajándékozta meg a lányt szolgálataiért. A bécsi elit azonban nem fogadta be Ginát. Hét évvel később, a gróf halála után a még szépsége teljében virágzó nő hatalmas vagyont örökölt, de nem

tudott élni a lehetőséggel. Egy circuszigazgatóhoz ment feleségül, és minden pénzét ebbe a vállalkozásba ölte. Műlovarnoként ugyan szerzett magának némi hírnevet, Véghe-lyi Oroszy Georgina néven, de végül az összes vagyona ráment erre a kalandra, és szegényen, nincstele-
nül élte életét, amíg aztán a ragyo-
gás helyébe egy végzetes beteg-
ség lépett. Elszegényedve, idősen,
magányosan halt meg Bécsben.

Nem is Gina személye, mint inkább Vajda János lelkialkata és költői természete emelte elérhetet-
len, eszményi nővé a felszínes és
pénzéhes, viszont valóban legendás
szépségű nőt. Vajda műzsája iránti

viszonytalan rajongása meghatá-
rozója lett költészetének, de hogy
ez valóban szerelem volt-e, hogy
valóban szerette-e a férfi a nőt, az
a mai napig megfejtendő kérdés
marad. Valódi szerelem-e az, amely
csak a sóvárgásról és a viszonytalan
szenvedélyről szól? Lehet, hogy a
költő nem is a nőt, hanem magát a
sóvárgást szerette?

**„AZ EL NEM NYERT ÉDEN
FÁJDALMA VAN”**

Vajda János életét végigkíséri a be-
nem teljesült vágyakozás, csa-
lódás és elégedetlenség. Fia-
tal férfiként évtizedekig epeke-
dett egy számára elérhetetlen nő
után, sokszor került egzisztenci-
ális válságba, irodalmi munkássá-
gát pedig kevéssé becsülte meg
az akkori kánon. Idős emberként,
1880-ban feleségül vett egy fia-
tal lányt, az akkor tizenkilenc éves
Bartos Rózát, ám ebben a szere-
lemben sem találta meg az áhított
édent, két évvel később elváltak.
Felesége emlékiratai alapján mor-
gós, mindig rosszkedvű öregember
lett belőle. Ám műzsájához, Giná-
hoz fűződő érzései, az évtizedekig
tartó sóvárgó szerelem olyan ihle-
tet adott a költőnek, hogy meg-
teremtette a modern kori magyar
szerelmi líra alapjait. A *Harminc év
után* című versének utolsó strófája
a világművészet egyik legmegrá-
zóbb képe lett, amelyben a sze-
relem nem lelki harmóniát jelent,
hanem gyötrő, égető, pusztító fáj-
dalmat és az elmúlást. ☞

VAJDA JÁNOS

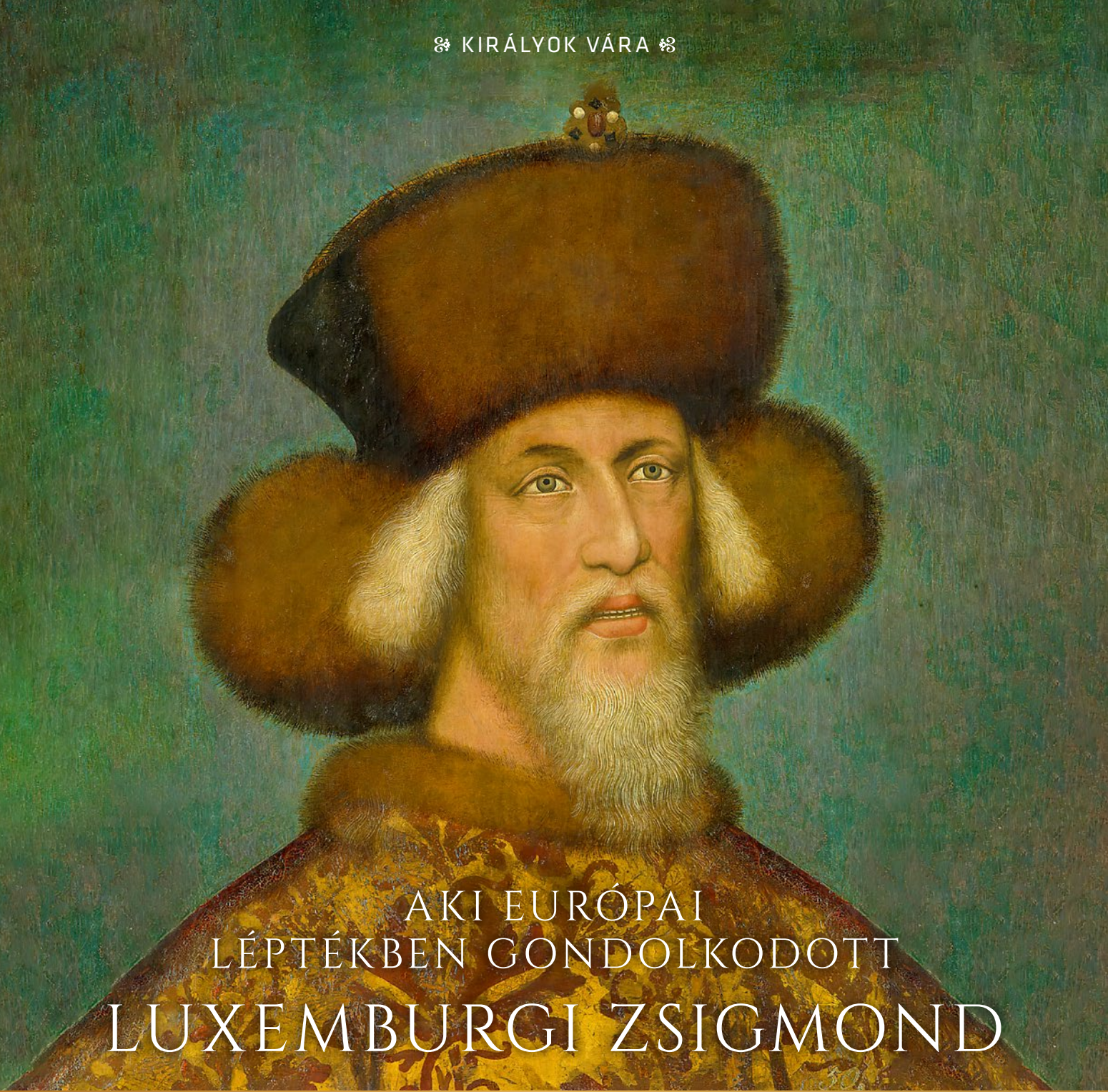

Tanulmányait Székesfehé-
váron kezdte, majd Pesten
folytatta. Végig kitűnő
volt, mégsem tanult tovább.

Már ekkoriban írt verse-
ket, de a színészzel is pró-
bálkozott, akárcsak példaképe,
Petőfi Sándor. 1848-ban az ő
szellemiségét követve önként
jelentkezett honvédek. A vilá-
gosi fegyverletétel után úgy
gondolta, soha többé nem lehet
újrakezdeni a forradalmat,
ezért a korabeli értelmiség tel-
jesen kiközösítette. Később a
domináns politikai vélekedés-
sel, a kiegyezés eszméjével sem
értett egyet, ami tovább nehe-
zítette beilleszkedését és meg-
élhetését.

A szerelemmel sem volt sze-
rencséje: előbb a jó házból való,
ám korántsem puritán életet élő
Ginába volt reménytelenül sze-
relmes, majd pedig, amikor 53
évesen végre rászánta magát
a nősülésre, kiderült, hogy neje
eltitkolta előle, hogy szolgáló-
lány korából van egy házasságon
kívül született gyermeke, ezért
tőle is hamar elvált. Élete végéig
szegényen és magányosan élt.

Gaál Tibor grafikusművész, Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett portrékarikaturista. Évek óta dolgozik *Nagy magyarok* című portrészorozaton, melynek darabjai történelmünk máig ható alakjait idézik meg. Rendszeres rovattal jelentkezik magazinunkban.

AKI EURÓPAI LÉPTÉKBEN GONDOLKODOTT LUXEMBURGI ZSIGMOND

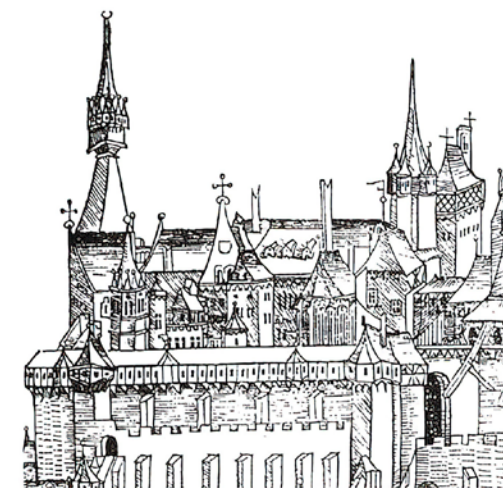

Korának legtekintélyesebb keresztény uralkodója, vitathatatlan tehetségű diplomata és művelt társalgó – Luxemburgi Zsigmondot számos titulusa mellett így is jellemezhetjük. Az uralma csúcsán a német-római császári trónig jutó királyunk tette a budai palotát nemcsak uralkodói székhelyévé, de igazi reprezentatív rezidenciává. Pazar építkezésekről és hatalmas, az egész kontinenst ámulatba ejtő fogadásokról és ünnepségsorozatokról is emlékezetes marad az utókor számára.

Zsigmond országunk történetének második leghosszabb ideig uralkodó királya, mintegy fél évszázadig ült a magyar trónon. Noha aktív diplomáciai, külpolitikai tevékenysége miatt keveset tartózkodott itthon és ténylegesen a trónon, a magyarországi ügyekre uralma alatt végig kiemelt figyelmet fordított. A török fenyegetést felismerve, a végvárrendszer kiépítésének megkezdésével belefogott az ország védekezésére való felkészítésébe. Különös figyelemmel kísérte a városok fejlődését: fennhívta kereskedelmüket, segítette a jogi függetlenség megőrzését. Nemcsak Budán, de Visegrádon és Székesfehérváron is nagyszabású építkezésekbe fogott, a budai palota mégis kiemelkedik ezek közül, ugyanis Zsigmond uralkodása alatt lett otthona európai léptékű és jelentőségű diplomáciai eseményeknek.

Az Árpád-kortól fogva, Európa többi királyságához hasonlóan, a

magyar király nem egy állandó uralkodói központban tartózkodott, hanem folyamatosan utazott birodalmában, nemeseinél megszállva látta el uralkodói feladatait. Budán, Óbudán a 11. századtól fogva tartózkodtak rendszeresen hosszabb-rövidebb ideig királyaink, és noha a századok során egyre többször tartottak Budán nagyszabású, akár többnapos, reprezentatív eseményeket, igazi uralkodói központtá Zsigmond tette Budát. Nagy Lajos az 1370-es években kezdett itt jelentős palotaépítésbe, és Zsigmond ezt még nagyobb léptékben folytatta. Uralma első három évtizedében kifejezetten intenzíven koncentrált arra, hogy Budát uralkodói központtá tegye. Ennek eredménye egy olyan palotakomplexum lett, amely méretében és építészeti megoldásaiban is az európai uralkodói központokhoz volt mérhető, sőt azok közt vezető színvonalúnak mondható. Ez a reprezentációs tér szükséges volt egyrészt aktív

📍 Zsigmond nagyszabású építkezése a Nagy Lajos király által épített, öccséről elnevezett Istvánvártól délre kezdődött

diplomáciai tevékenységéhez, másrészt ahhoz is, hogy előbb a német királyi, majd 1433-ban a német-római császári címet megszerezhesse.

AZ ISTVÁNVÁRTÓL ZSIGMOND PALOTÁJÁIG

Különböző diplomáciai tevékenységei, például az 1414–1418-as konstanzi zsinat előkészítése miatt Zsigmond rengeteget utazott Európa-szerte, számos uralkodó és főnemes udvarát megtekinthette.

ZSIGMOND BUDAVÁRI ÉPÍTKEZÉSEINEK FONTOS INSPIRÁCIÓS FORRÁSA VOLT AZ AVIGNONI PALOTA.

➤ **Az udvarban élénk diplomáciai élet folyt, Budavár vendége többek között II. Ulászló lengyel király is**

Útjairól kíséretével a politikai sikereken túl kulturális hozományokkal tért haza: ennek köszönhető például a korábban a Magyar Királyságban csak szórványos címerhasználat széles körű elterjedése az 1410-es években. Szintén az európai kultúrát gyökereztetette meg Zsigmond az épületeken dolgozó, külföldről szerződtetett mesteremberekkel. Az építészek munkája a nemzetközi művészet jegyében zajlott: Zsigmond számos külföldi, például az avignoni palota alaprajzát, tervrajzát megszerezte. Építészei nagy valószínűséggel ezekből is meríthettek ihletet a munkáikhoz.

A budai palota először Zsigmond uralkodása alatt esett át igazán nagy volumenű át- és hozzáépítéseken, melyekhez foghatóan következőleg csak Mátyás alatt tapasztalt. Az építések legintenzívebb időszaka az 1410-1420-as évekre esik, de már előtte is jelentős munkálatok zajlottak.

Az építések első időszakában a Nagy Lajos király öccséről elnevezett Istvánvártól délre, a lejtőn emeltek egy többszintes palotát. Ennek helyreállított földszinti terme, a déli nagy csarnok és hatalmas, dongaboltozatos pincetere ma kiállítótérként

megtekinthető. Az Istvánvár nyugati oldalán szintén egy új palotaszárny épült, közrefogva az István-tornyot.

A vár északnyugati sarkán helyezkedett el a még építése alatt félbehagyott, ismeretlen okok miatt be nem fejezett torony, melyet ezért Csonka toronyként emlegetnek a források. Ma már csak alaprajzának vöröses csíkjai látszanak az Oroszlános udvarban. Annak ellenére, hogy sosem fejezték be, nem maradt használaton kívül: börtönként szolgált, még a török uralom alatt is.

A második nagy építési hullámban a palota tovább bővült, észak felé terjeszkedett a fennsík. Itt épült meg a Zsigmond udvaraként ismert ceremóniális udvar, valamint a harmadik szárny, amelyet Zsigmond palotájaként emlegetnek a korabeli források. Feltárások híján ezt csak leírásokból ismerjük: ezek alapján a korszak leghatalmasabb építménye volt, csak díszterme mintegy 75x20 méteres hatalmas csarnok volt. Antonio Bonfini leírása szerint két hatalmas vörösmárvány lépcsősor vezetett bronzajtájához, melyet Herkules próbáival díszítettek. Az északi palota udvarán találtak mintegy 60 szobrot töredékes állapotban – ezek az udvart, a palotát és a közeli kápolnát díszíthették.

A reprezentatív terek kialakítása mellett Zsigmond a vár megerősítésére is nagy hangsúlyt fektetett: új védműrendszert alakított ki. Ennek

Zsigmond fél évszázados uralkodása alatti többféle, számszerű névérték nélküli aranyforintot is veretett

párhuzamos falai végig a lejtőkön lenyúlva, a Dunáig futottak, és látványban is egységes védelmi rendszert alkottak. Ezek között a párhuzamos falak között kisebb udvarok vagy falszorosok helyezkedtek el – a nyugati és a keleti falszoros még ma is áll. A nyugati falszoros délnyugati

➤ **Első felesége, Anjou Mária – akivel formálisan társuralkodók voltak – terhesen, egy lovasbalesetben halt meg**

felében helyezkedik el még ma is az egykor fontos védelmi pontot jelentő kerek Buzogánytorony.

FÉNYŰZŐ ÜNNEPSÉGSOROZAT

Ezek a hatalmas léptékű építkezések a király hatalmas léptékű politikáját szolgálták: Zsigmond kora egyik legnagyobb jelentőségű uralkodójaként Magyarországot és főleg királyi szék-

helyét, Budát a nagyhatalmi játszmák helyszínévé tette. A művelt, számos nyelven kiválóan beszélő és szellemesen társalgó uralkodó itt fogadta világi és egyházi főrangú vendégeit, a palotarendszer udvarain szórakoztatta őket lovagi tornákkal, lakomákkal, ünnepségekkel.

Első budai találkozója a középkori Magyarország legnagyobb és talán legjelentősebb ilyen eseménye volt. 1412 májusában a budai palota szolgáltatta ünnepi helyszínt Zsigmond és II. Ulászló lengyel király ceremóniális kibékülésének. A két uralkodó közösen utazott Budára, ahol a Csepel-szigeten vadásztak, majd a budai palotában tartottak egy szinte mesebeli méretű, fényűző ünnepségsorozatot. 17 ország királyai, hercegei, érsekei és püspökei érkeztek a városba, hogy részt vegyenek a napokon át tartó mulatságon. A lovagi torna győztesei, egy sziléziai és egy ausztriai lovag egy arany-

szállásokban helyezték el, a színes sátrak gombamód szaporodtak a falak tövében.

Kicsivel több mint egy évtizeddel később, 1424-ben ismét zsongott – noha persze előtte sem állt meg – az élet a palotában: tavasszal és nyáron is nagy formátumú találkozók helyszínéül szolgált. Márciusban VII. Eriket, Norvégia, Dánia és Svédország királyát, saját unokatestvérét látta vendégül Zsigmond, akivel együtt fogadta a Német-római Birodalom választófejedeleinek küldötteit. A díszes ünnepség fontos lépést jelentett Zsigmond német-római császári címhez vezető útján.

VAY TITUSZ MEGMENTI ZSIGMOND KIRÁLY ÉLETÉT A NIKÁPOLYI CSATÁBAN. A VAJAI KASTÉLY NAGYTERMÉNEK MENNYEZETI FRESKÓJA, RÉSZLET

és egy ezüstpatkóval patkolt lovat kaptak ajándéku. Pápai legátusok, III. Albert és II. Ernő osztrák hercegek, Bajorország és Szilézia hercegei, II. Tvrtko bosnyák király, Hrvoje Vukčić Hrvatinić, Split hercege és VI. Lazarevics István szerb despot is jelen volt további előkelőkkel együtt. A társaságot 86 zenész szórakoztatta, és állítólag 40 ezer lovat hoztak el az ünnepségre – noha ebben minden bizonnyal csak túloznak a források. Az előkelőségek kíséretükkel együtt mintegy négyezren lehettek, és ez a szám még a bővítés alatt álló palotának is sok volt. A kíséret jelentős részét átmeneti

Szintén 1424-ben, nyáron VIII. Ióánnész Palaiologosz bizánci császárt látta vendégül Zsigmond. A bizánci uralkodó az ekkor már Konstantinápolyt ostromló török elleni segítséget kérve érkezett Budára. Zsigmond fényes ünnepségekkel nyolc héten át szórakoztatta – ahogy az szokás volt – a maga költségén. Katonai támogatást végül mégsem nyújtott a császárnak, figyelmét ugyanis a huszita háborúk és a Német-római Birodalom kötötte le.

Ugyanebben az időben VI. Lazarevics István szerb despot is ismét Budára látogatott, és nagyvonalú ajándékokkal halmozta el házigazdáját: selemkendőket, török dobokat és más,

a török kultúrához kötődő tárgyakat adott Zsigmondnak. Mindezt Zsigmond is viszonzta, hiszen a kölcsönös ajándékozás bevett része volt az efféle diplomáciai látogatásoknak – mindenkinek a rangjához mérten. Távozásakor Ióánnész nyolc aranyozott kelyhet, 1000 aranyforintot, drága textíliákat és hat kiváló lovat kapott. István a beszámolók szerint hasonló mennyiségű, de minden bizonnyal kisebb értékű ajándékokat kapott, alacsonyabb rangja miatt.

ZSIGMOND ÉS BUDA

Zsigmondról azt tartják, hogy számára a magyar királyi cím csak egy volt a sok közül, hazánkkal keveset foglalkozó, külföldi uralkodó volt. A magyar királyi címe volt azonban első megszer-

zett uralkodói címe, ez szolgáltatta számára a többi cím megszerzéséhez szükséges stabil hátteret, jövedelmet. A német-római császári cím névlegesen nagy hatalmú pozícióknak tűnik, azonban annál bonyolultabb volt a valóságban lavírozni a választófejedelem keszkesusza politikai életében, és inkább a hatalmat kellett a cím mögé rakni, mintsem a cím adta a hatalmat. Így minden előrelépésével egyre nőtt a magyar trón jelentősége Zsigmond számára. Magyarország egy olyan biztos támaszt jelentett neki, ahonnan pénz és katonai erőt meríthetett komolyabb terveihez. A pusztá erőforrást szolgáltató hátszónál azonban még többet jelentett számára az ország, és elsősorban mégis magyar király volt. Katonai és gazdasági reformjai mellett mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy Budát alkalmas székhelynek tekintette a nagypolitikai reprezentációra. ✿

A JÓ ZENÉT BÁRKI MEGÉRTHETI

2021 őszén visszatért a zene a Karmelita épületgyűttesbe: a Karmelita koncertek első évadának köszönhetően hónapról hónapra különleges komolyzenei koncertek csendültek fel az évszázados falak között. 2022 szeptemberében újra megnyílnak az újjászületett épület ajtajai a közönség előtt. A 2022/2023-as évad fellépői, a magyar komolyzenei szcéna tehetséges és népszerű művészei ezúttal is izgalmas repertoárral várják az érdeklődőket. A koncertsorozat apropóján Pusker Júlia hegedűművésszel beszélgettünk, aki január 22-én, a magyar kultúra napján lép majd színpadra a Karmelita hangversenytermében a Liszt Ferenc Kamarazenekarral.

✿ **Ötévesen már hegedült. Hogyan fonódott össze élete a zenével?**
Zenészcsaládból származom. Édesanyám nagybőgő-, majd zongoraművész-diplomát szerzett, édesapám orgonaművész és karmester. A születésem pillanatától olyan közegben nőttem hát fel, ahol a zene a minden napok szerves, elválaszthatatlan része volt. Nem is nagyon emlékszem olyan napra az életemből, amelyet valami-

lyen módon ne szőtt volna át. Éppen ezért mindig kicsit bajban is vagyok, ha azt kéri, jelöljek ki egy konkrét pontot, amikor eldőlt, ebbe az irányba folyik majd az életem.

✿ **Miért éppen a hegedűre esett a választása?**

A nővérem is hegedűművész. Amikor még egészen kicsi voltam, ő már rendszeresen gyakorolt, én pedig

közben gyakran ott ültem mellette, nagyon szerettem hallgatni a játékát. Mint sok más kisebb testvér, én is utánozni szerettem volna őt, ezért arra kértem a szüleimet, hadd válasszam én is ezt a hangszeret.

✿ **Fiatal kora ellenére már a nemzetközi zenei szakma is felfigyelt a játékára. Mire volt ehhez szükség az elvitathatatlan tehetségén kívül?**

▶ PUSKER JÚLIA

Pusker Júlia 2019-ben hívta fel magára a nemzetközi zenei szakma figyelmét, amikor egyedüli magyar versenyzőként 5. helyezést ért el a brüsszeli Erzsébet Királyné Versenyen. A Strad magazin játéka „varázslatos egyszerűségét” emelte ki, míg a La Libre Belgique „a hegedű valódi arisztokratájának” nevezte őt. Tanulmányait a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, majd a Royal Academy of Music hallgatójaként végezte, és az utóbbi években szólístaként a legrangosabb hazai és külföldi zenekarokkal adott koncerteket.

Nehéz ezt megmondani. Rengeteg östehetséggel találkozok az ember, akiknek aztán mégsem lesz nagy karrierjük, néha pedig egy kevésbé kiemelkedő zenésznek van sikeres pályája. Az ember kap valamiféle tehetséget, de fontos, hogy ehhez szorgalom és alázat is társuljon. Ezenkívül meghatározó a tanárok szerepe, és természetesen egy nagy adag szerencsére is szükség van.

✿ **Melyek voltak azok a mérföldkövek az eddigi pályáján, melyek megerősítették abban, hogy jó úton jár?**

Szerencsés vagyok, mert már a gyerekkoromat is végigkísérték a pozitív megerősítések, ezek azt sejtették, hogy tényleg van affinitásom a zenéléshez. A mérföldkövek sorából mindenképpen kiemelkedik a 2019-es brüsszeli Erzsébet Királyné Verseny, ahol ötödik helyezést értem el. Ez az elismerés nemcsak sok ajtót megnyitott, de rengeteg dologra is megtanított. Óriási repertoárt kellett a versenyre megtanulni, melyről aztán minden korábbinál nagyobb nyomás alatt kellett számot adnom.

✿ **Zenészként hogy látja, milyen a magyar szerzők megítélése?**

Mindig feladatommak tekintem, hogy ha lehet, a koncertprogramjaimat úgy állítsam össze, hogy legyenek benne magyar szerzők művei. Nem kell félnie a közönségnek, ha Bartó-

kot lát a műsorkiírásban, mert szerethető, megérthető, és nem kell hozzá semmilyen előtanulmány. A jó zenét bárki megértheti, függetlenül attól, milyen háttérrel rendelkezik. Ez egy különleges nyelv. Ha a művész tudja, mit akar az adott darabbal elmesélni, akkor azt a közönség meg is fogja érteni.

✿ **Januárban milyen művekkel várja a közönséget a Karmelita koncerttermében?**

Két darabot fogok eljátszani: az egyik Erkel Ferenc *Duo brillante* című műve lesz, Huszár Lajos átíratában, a másik pedig Hubay Jenő *Carmen-fantáziája*. Ritkán játsszák ezeket a darabokat, az pedig különösen nagy öröm számomra, hogy egy olyan helyszínen adhatom elő őket, mint a Karmelita hangversenyterme. Nagyon fontosnak gondolom, hogy vigyázzunk az olyan örökségeinkre, mint amilyen ez az épület is. Megtiszteltetés lesz ezen a helyen játszani.

✿ **Milyen emlékei vannak a budai Várról?**

Gyerekként mindig meghatározó élmény volt számomra a budai Vár, távolabbról már a lát képe is lenyűgöző. A Várkert Bazárban sétálva lehet látni és hallani az építkezéseket, amelyek itt zajlanak. Nagyon fontos, hogy a hagyományokat most ilyen nagyszabásúan ápolják, és hogy megújulnak végre a Vár elhanyagolt terei, épületei. ✿

KARMELITA koncertek

A KONCERTSOROZAT
FŐTÁMOGATÓJA: MVM

09. 23. ORGONAÁVATÓ A KARMELITÁBAN

Karosi Bálint orgonaestje

10. 22. LISZT ÖRÖKSÉGE

Balog József zongoraestje
a zeneszerző születésének
21. évfordulóján

10. 29. HAYDNEUM ŐSZI FESZTIVÁL A KARMELITÁBAN

A Musica Aeterna (Pozsony)
koncertje

11. 06. OPERA A
KARMELITÁBAN A Magyar
Állami Operaház ünnepi estje
a magyar opera napja alkalmából

11. 19. ELFELEDETT ZENEI
KINCSEINK A Purcell Kórus és
az Orfeo Zenekar koncertje

12. 18. ADVENT A
KARMELITÁBAN A Magyar
Rádió Gyermekkórusának
adventi hangversenye

01. 22. PUSKER JÚLIA
ÉS A LISZT FERENC
KAMARAZENEKAR
Koncert a magyar kultúra napján

02. 11. BONBON MATINÉ
Fehérlófia

03. 04. A KOROSSY KVARTETT
KONCERTJE Haydn budai
fellépésének emlékére

04. 10. ORIENTALE LUMEN
– HÚSVÉT A Szent Efrém Férfikar
koncertje

05. 07. BEETHOVEN
EMLÉKHANGVERSENY
Ránki Dezső zongoraestje
a zeneszerző egyetlen budai
fellépésének emlékére

06. 04. NAPKELETTŐL
NAPNYUGATIG Petrás Mária
és zenekara koncertje a nemzeti
összetartozás napján

Bővebb információ és jegyvásárlás:
karmelitakoncertek.hu

VISSZATÉR A PIRAMIS

A 47 éve alakult, idén életműdíjjal is elismert Piramis szeptember 24-én visszatér legendás koncertjeinek helyszínére, a Várkert Bazárba, ahol korábban a Budai Ifjúsági Park is működött. A Bazár nyárzáró eseményén nagyszabású szabadtéri koncerten hangzanak fel a Piramis feledhetetlen dalai. A zenekar újjászületéséről, értékvilágáról és a koncertről az énekes, Nyemcsók Jánossal beszélgettünk.

✂ **Budavári Séták: Mit jelent az ön számára a Piramis?**

✂ **Nyemcsók János:** Szinte mindent! Egy békés megyei kisvárosban, Kondoroson nőttem föl. Édesapám zenész volt, de a zenei pálya engem kezdetben egyáltalán nem vonzott. Egészen addig, míg kiskamaszként meg nem hallottam életem első Piramis-dalát. Attól kezdve valahányszor megjelent egy album, én két hétig nem jártam iskolába torokfájásra panaszkodva. Megtanultam minden egyes dalt kívülről. Az az értékvilág és energia szólalt meg benne, ami máig áthatja az életemet.

✂ **B. S.: Melyek ezek az értékek?**

✂ **Ny. J.:** A szeretet, a szerelem, a család, a becsület és az őszinteség. Az *Őszintén akarok élni*-ben számomra minden benne van arról, hogyan érdekes élni. Az *Emelj fel a szívedig!* és a *Játék az ördöggel* pedig az élet egyik legfontosabb energiaforrásáról, a szerelemről, két ember kapcsolatáról mond el nagyon fontos dolgokat. A magyar rockzene szerintem legszebb himnusza is ebben a zenekarban született meg Gallai Péter jóvoltából, a *Szállj fel magasra!* Ezek a dalok máig frissek maradtak. Ebben talán annak is van szerepe, hogy az alapító tagok

közül a két nagymester, Závodi János és Köves Miklós mellett egy harmincas éveiben járó fiatal is játszik velünk Bence fiam személyében.

✂ **B. S.: Hogy került ön, majd Bence is a zenekarba?**

✂ **Ny. J.:** 2009-ben Závodi Janó, Gallai Péter és Köves Miklós úgy döntöttek, szeretnék tovább vinni azt az örökséget, amit a Piramis jelentett a magyar könnyűzenei kultúrában, és engem kértek fel énekesnek. Nagy megtiszteltetés volt ez számomra, és ma is nagyon hálás vagyok a bizalmukért. Alázattal és szeretettel nyúltam ehhez a feladathoz. A fiam története valahol 13 éves korában kezdődött, amikor karácsonyra játék zongorát kaptam tőlem, két hét múlva pedig – legnagyobb csodálkozásomra – szinte az összes Beatles-dalt lejátszotta rajta. Nem sokkal később már az akkori zenekaromban is fellépett. Amikor a Piramis mai, energikus hangzásához két gitárost képzeltünk el, tettünk egy próbát Bencével, és mindannyian úgy gondoltuk, friss ízt, jó energiákat hozhat a zenénkhez. Azt hiszem, ő is jól érzi magát ebben a kortalan, generációkon átívelő világban.

✂ **B. S.: Milyen lesz a szeptemberi élő koncert a Várkert Bazár szabadtéri színpadán?**

✂ **Ny. J.:** Az időpont két korábbi fontos Piramis-koncert évfordulójához is közel esik. Ugyanis 1979. szeptember 23-án volt az egykori Ifiparkban az a

Piramis-fellépés, amely Magyarország első élő rocklemezeit is eredményezte. Én is ott voltam, akkor még a közönség soraiban. 2019. szeptember 21-én pedig egy Som Lajos és Gallai Péter kettős emlékkoncertet adtunk ugyan ezen a helyen, ott már a színpadon voltam a többiekkel. Ez a hely múltja és a jelenlegi exkluzív környezete miatt is méltó színhelye lesz ennek a nagyszerűnek ígérkező koncertnek. ✂

PROGRAMOK A VÁRKERT BAZÁRBAN

- 09. 24.** Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni naplója
- 09. 24.** Piramis-koncert – Várkert LIVE
- 09. 25.** Szüreti családi nap játékokkal és táncelőadással
- 09. 28.** Szédületes Tudomány Gundel Takács Gáborral
- 09. 29.** Tánc a kertben - #Orfeusz #Eurüdiké
- 10. 02.** Szabó Magda-emléknap
- 10. 09.** Belefér egy kicsi szívbe verses gyerekkoncert
- 10. 09.** Zabolátlan lovaik koncert
- 10. 14.** Borgála Tóth Vera koncertjével
- 10. 20.** Várkert Akusztik – Sena Dagadub
- 10. 31.** Hiperkarma Halloween

www.varkertbazai.hu • A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

EMLÉKÉRMÉK

A NEMZETI HAUSZMANN PROGRAM EREDMÉNYEIRŐL

A Várkapitányság és a Magyar Nemzeti Bank vezetői augusztus 19-én ünnepélyes keretek között mutatták be a Szent István-terem emlékérmét. Ez az első példánya annak a hétrészes sorozatnak, amelyet a jegybank a Nemzeti Hauszmann Program eredményei előtt tisztelegve bocsát ki.

Az eseményen Madaras Bence, a Várkapitányság vezérigazgatója hangsúlyozta, hogy a 2019-ben indult Nemzeti Hauszmann Program feladata visszaadni az embereknek a Budavári Palotanegyedet. A cél az, hogy a mindenki számára kivételes jelentőségű városrész a 19–20. század fordulóján kialakult arcát mutassa úgy, ahogy azt Hauszmann Alajos építész megálmodta. „Az előttünk álló években a hauszmanni örökség újabb darabjait szolgáltatjuk vissza a nemzetnek, és soha többé nem engedjük, hogy elvegyék tőlünk” – emelte ki a vezérigazgató.

Az MNB egyik legtermészetesebb saját eszközével, érmekibocsátással kívánja elismerni a Nemzeti Hauszmann Program eredményeit – jelentette ki beszédében Hergár Eszter, a Magyar Nemzeti Bank társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatója.

A korlátozott példányszámban – összesen 20 ezer darab – készített, hatszögletű emlékérmét Endrődy Orsolya és Endrődy Zoltán iparművészek tervezték.

A sorozatindító emlékérmé egyike az újjaszületett Szent István-terem falikárpitjának körre komponált részlete látható, középpontjában az apostoli kettős kereszttel, körülötte a kárpit egyéb díszítőelemeivel.

A másik oldalon a Szent István-terem meghatározó eleme, a Zsolnay kandalló részlete látható, középpontjában Szent István mellszobrával. A motívum a széleken tervrajzszerű

szerkesztett vonalakkal jelenik meg, amelyeket a középpont felé egyre magasabb plasztika vált fel, utalva a tervek megvalósulásának folyamatára.

A második világháborúban teljesen megsemmisült és most újjáépített Szent István-terem egy évvel ezelőtt,

✂ **Madaras Bence, a Várkapitányság vezérigazgatója, Hergár Eszter, a Magyar Nemzeti Bank társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatója és az emlékérmé egyik tervezője, Endrődy Zoltán az érme bemutatóján**

2021. augusztus 20-án nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. Újjáépítése a Nemzeti Hauszmann Program egyik kiemelkedő eredménye, amelyen az elmúlt években szakemberek százai dolgoztak. A megnyitó óta rendkívül népszerű, már több mint 95 ezer látogatót vonzott.

A terem és a program emlékérmén történő bemutatása kiváló lehetőséget jelent, hogy felhívja a figyelmet a Budavári Palotanegyed megújításának kiemelkedő állomásaira. A tervek szerint az egymáshoz illeszthető, héttagúra tervezett emlékérmé-sorozat részei a későbbiekben a Nemzeti Hauszmann Program keretein belül felújított vagy újjáépített épületekhez, valamint más várbéli helyszínekhez kapcsolódnak majd.

A frissen kibocsátott Nordic gold alapanyagú emlékérmé megvásárolható a Szent István-terem ajándékboltjában. ✂

HÍREK A BUDAVÁRI PALOTANEGYEDBŐL

A Nemzeti Hauszmann Program célja a Budavári Palotanegyed megújítása.

Megtiszteltetés számunkra, hogy olyan épületeket és tereket adhatunk vissza az embereknek, amelyek korábban nem csupán méltatlan állapotban, de sokszor elzárva voltak a látogatók előtt.

Mindent megteszünk azért, hogy mindig időben felhívjuk a figyelmet az aktuális munkálatokra és az azokkal járó esetleges forgalmi változásokra.

▶ IDEIGLENES JÁRDA A SZENT GYÖRGY TÉREN

A polgárváros felől érkezők eddig a Sándor-palota irányába terelt útvonalon közelíthették meg a Hunyadi és az Droszlános udvart. A meglévő ideiglenes járda mellett mostantól rövidebb útvonalon, kerülő nélkül, a Szent György utca vonalával párhuzamosan sétálhatnak a Hunyadi udvar irányába. A járda felületén

felfestéssel és irányítóablakkal hívjuk fel a figyelmet az új forgalmi rendre és a biztonságos közlekedésre.

A tervezésekor fontos volt a Szent György tér épített örökségeinek és dísznövényzetének a megóvása is, ezért az új útvonalat úgy alakítottuk ki, hogy megvédjük a Szent Zsigmond-kápolna alaprajzát mutató műromot, és hogy a lehető legkevesebb terhelje a tér növényvilágát.

▶ AKADÁLYMENTESÍTÉS

A Nemzeti Hauszmann Program keretében nagy gondot fordítunk arra, hogy kerekesszékekkel vagy babakocsival érkezők is megközelíthető legyen a Budavári Palotanegyed. Akadálymentesítési programunk keretében ma már nagy kapacitású gyorsliftekkel is elérhető a Savoyai terasz. Itt nemrégiben egy speciális csúszásgátló bevonattal ellátott nagy teherbírású rámpát is létesítettünk, amely az itt található lépcsősor nehézségeit küszöböli ki.

ÜNNEPI FÉNYEK TÖRTÉNELMI KÖRNYEZETBEN

Augusztus 20. az államalapításnak, államalapító királyunknak, Szent Istvánnak, de egyben a magyar katolikus egyháznak is az egyik legfontosabb ünnepe. Idén augusztus 18-tól 27-ig igazi fesztivállá terebélyesedett ez a hagyományosan tűzijátékkal, körmenettel és különböző programokkal színesített eseménysorozat, amely a Budavári Palotanegyedbe is sok érdeklődőt vonzott. Az ünnepsorozat keretében az esős időjárás ellenére több mint ezer látogató csodálta meg az egész augusztus 20-i hétfőjén ingyenesen megtekinthető Szent István-termet. A nyitás után hosszú sorokban türelmesen várakoztak a látogatók, hogy megnézhessék a termet és a hozzá tartozó kiállítást. Augusztus 27-én este nagy élmény volt a Várból látni Európa legnagyobb tűzijátékát, de a túlsó partról is gyönyörű látványt nyújtott a budai oldal látképe, a Budavári Palotanegyed patinás épületeit színes fénnel megvilágító égi fényjáték.

AKADÁLYMENTES ÉLMÉNYEK

A Budavári Palotanegyed közös örökségünk. A Nemzeti Hauszmann Program ezért nem csupán azt tűzte ki céljául, hogy minél méltóbb formában őrizze meg azt az eljövendő generációknak, de azt is feladatának tekinti, hogy minél szélesebb rétegek számára tegye megismerhetővé, bejárhatóvá. Ennek érdekében felkértük az Access4you International Kft. szakembereit, térképezzék fel a Budavári Palotanegyed egyes helyszíneit, hogy minél pontosabb képet kaphassunk arról, mennyiben felelnek meg a speciális igényekkel élők szükségleteinek.

A budai Vár eredendően, illetve funkcióját tekintve sem akadálymentes helyszín – jellemzően egyetlen történelmi épület sem az. Mivel azonban napjaink egyik legnépszerűbb, legemblematisabb fővárosi turistahelyszínéről beszélünk, elengedhetetlen, hogy mindent megtegyünk annak

érdekében, hogy a speciális igényekkel élők, vagyis a kerekesszékes, az idős, a mozgásukban korlátozott, a vak és gyengénlátó, a siket, a nagyothalló, a kognitív zavarral élő, a babakocsival, valamint a segítő kutyával közlekedő emberek számára is kényelmesen látogatható legyen. Ennek érdekében kértük fel a Buda-

vári Palotanegyed 29 helyszínének és a Budai Várséták 7 vezetett sétájának akadálymentességi auditjára egy független szervezet, az Access4you International Kft. szakembereit.

„Kerekesszékes, ám aktív, jövőmenő emberként jól tudom, hogy mennyi előzetes utánajárást igényel

minden egyes nap megtervezése: fel kell térképezni, hogy amit szeretnénk, az megvalósítható-e a számkra, rendelkezésre állnak-e a szükséges feltételek. De épp így igaz ez egy babakocsis kismamára, egy gyengénlátóra vagy épp az idős, nehezebben mozgó emberekre. Csak akkor tudunk nyugodtan útnak indulni, ha tudjuk, hogy nem fogunk számkra megoldhatatlan akadályokba ütközni, ha van megfelelő információ az adott helyszín akadálymentességéről. Mivel a speciális igényekkel élő emberek jellemzően nagyon is mobilisak, szeretnek utazni, kirándulni, a maguk teljességében megélni a mindennapokat, nagy szükségük van ezekre az információkra. Ez az alapgondolat hívta életre 2019 januárjában az Access4you-t, amely azon túl, hogy az üzemeltetők számára segít a legkülönbözőbb környezetek akadálymentessé tételében, a speciális igényekkel élők számára egy folyamatosan bővülő adatbázist kínál, melynek köszönhetően alapvető fontosságú információkhoz juthatnak hozzá az életük tervezése szempont-

A TABÁN FELŐL NAGY KAPACITÁSÚ LIFTEKKEL KÖZELÍTHETŐ MEG A CSIKÓS UDVAR

megfelelő körülményekkel és alaposan készült.

A cég szakemberei ország- és Európa-szerte foglalkoznak az épített környezet minősítésével, 16 különböző ingatlanszegmensben, a közszol-

A Budavári Palotanegyed vizsgálata nagyjából fél évet ölelt fel. Kreschka Róbert, az auditálási terület vezetője és csapata közel harminc várbéli helyszínt és hét vezetett séta útvonalát térképezte fel: „A Várkapitányság abban kérte a segítségünket, hogy nézzük át a budai Vár közösségi tereit akadálymentességi szempontból, mert szeretnék jobbá, mindenki számára használhatóvá tenni azokat. Majdnem minden vizsgált helyszín legalább tanúsított fokozatot ért el, ami azt jelenti, minimum egy speciális igényű csoport számára akadálymentesnek mondható. Történelmi örökségről, sok esetben műemléki helyszínekről beszélünk, ahol sokszor nehezebb megteremteni a szükséges feltételeket, mint például egy új építésű irodaház esetében. Az akadálymentesítésre való akarat azonban megvan, és azt gondolom, hogy ez a legfontosabb. Ráadásul a visszajelzéseink alapján már kézzelfogható eredmény is született: a Várkapitányság munkatársai elsőként egy olyan új rámpát alakítottak ki a Savoyai terasz és a Gyilokjáró között, mely a kerekesszékesek és a babakocsival közlekedők számára is átjárhatóvá teszi a keleti felvezető oldalt a budai Vár többi részével.” ✂

A Budavári Palotanegyed közel harminc helyszínének akadálymentességét mérték fel.

jából” – foglalta össze a cég hitvallását Berecz Balázs, az Access4you International Kft. ügyvezetője, aki szerint sajnos gyakran egyáltalán nem áll rendelkezésre információ az akadálymentességről, vagy ha igen, akkor is csupán a helyszínek önbevallása alapján, amely nem biztos, hogy

☛ A Budavári Palotanegyed akadálymentesítési programjában a Berecz Balázs által vezetett Access4you International Kft. és munkatársai voltak a Várkapitányság szakértő segítői. Az auditálási folyamatot Kreschka Róbert irányította

gáztatásoktól kezdve a turisztikai helyszíneken át a sportlétesítményekig. Az ingatlanok, közterületek felmérése után a begyűjtött adatokat az Access4you tanúsítási rendszere szerint elemzik, majd – attól függően, hogy hány speciális igényű csoport számára teljesülnek az akadálymentesség feltételei – tanúsított, bronz, ezüst vagy arany fokozatú akadálymentes minősítéssel értékelik. Az elmúlt közel négy évben hétszáznál is több helyszín auditját végezték el, melyeknek eredményeit nem csupán az interneten érik el az érintettek, hanem egy direkt erre a célra fejlesztett applikációban is.

VACSORA A SZŐLŐ- TESTVÉRISÉG JEGYÉBEN

A budai Vár környéke egykor neves szőlőtermő, bortermesztő vidék volt. Már II. Géza és III. Béla idején szőlőt ültettek ide. II. András korában pedig már híres bortermő helynek számított a környék. Az itt termő fajták közül a leghíresebb a Beethoven kedvenc boraként ismertté vált sashegyi volt.

Ennek az évszázados kultúrának az emlékét őrzi védett természeti értéként a Bécsi kapu téri hatalmas szőlőtőke is. Ez a szőlőmatuzsálem ma is irigylésre méltó egészségnek örvend, és ízletes gyümölcsöt terem.

A semmiből sarjadt ki a törmelék alól a második világháború végén. Védettséget a ház egyik lakója kérvényezte, aki saját fogantatását a szőlő megjelenésével egy időre teszi, és a szomszédok által kezdeményezett kivágástól szerette volna megvédeni a „szőlőtestvérét”. A szőlőtő végül elnyerte a védettséget, megmenekült, és azóta is tisztelet és szeretet övezi.

Noha komoly viták folynak arról, borból mennyit és hogyan érdemes fogyasztani, ahhoz kétség nem férhet, hogy maga a gyümölcs milyen jótékony élettani hatásokkal bír.

Bár szénhidrátartalma magas, vércukorszintemelő tulajdonsága csupán közepes mértékű, miközben magas

víz- és káliumtartalmának köszönhetően kiváló vízajtó és méregtelenítő hatású.

A szőlő magas A-, B-, C-, K-vitamin-, valamint kálium-, szelén-, biotin-, vas- és folsavtartalmával segíti a vérképzést, erősíti az immunrendszert, és támogatja a szellemi és fizikai erőnlétet.

Tele van antioxidánsokkal, amelyek megvédik a szervezetet az ártalmas szabad gyököktől, azaz késleltetik az öregedési folyamatokat. A szőlő ezen kívül rugalmasan tartja az ereket, így segíthet az érlemezésedés vagy akár a magas vérnyomás kialakulásának megelőzésében. Továbbá az allergiások is nyugodtan fogyaszthatják, mert képes gátolni az allergiás tüneteket.

Sőt, olyan vegyület is található a szőlőben, amely segíthet fiatalon tartani a bőrt, képes gátolni a gyulladások kialakulását, valamint akadályozza az egyes rákkeltő enzimek képződését.

Kerüljön tehát ősszel bőven az asztalunkra minél többféle, minél több formában. Mi most egy olyan ízletes és egészséges receptet javasolunk, melyben a friss szőlő édessége és a jóféle száraz fehérbor fanyarsága alkot pazar ízharmoniót. ☞

SZÜRETI CSIRKE SZŐLŐVEL

Hozzávalók:

☞ Kb. 80 dkg csirkehús (comb, szárny, esetleg mell) ☞ só, bors
30 ml olaj ☞ 3 fej vöröshagyma
4 dl száraz fehérbor ☞ 2 dl húskeles-alaplé vagy erőleves ☞ csipetnyi szerecsendió ☞ kevés kakukkfű
2 gerezd fokhagyma ☞ 20 dkg szőlő
1 csipet cukor ☞ 1 ek. keményítő
Néhány ek. víz ☞ 10 dkg vaj

Elkészítés:

A húst sózzuk, borsozzuk. Felforrósított serpenyőben kevés olajon a negyedbe vágott hagymákat kissé megdinszteljük. Rádobjuk a húst is, majd két oldalról megpirítjuk. Ráöntjük a fehérbort, majd az alaplevet, és az egészet a felére forraljuk. Közben szerecsendióval, kevés kakukkfűvel, fokhagymával fűszerezzük. Ha már majdnem kész, hozzátesszük a szőlőt, majd 170 fokra előmelegített sütőben még 20 percig sütjük. Mikor a szőlő kicsit megtőpedit, kiveszük a serpenyőből a hússal együtt, a visszamaradt levét pedig egy lábasban újraforraljuk, hozzáadjuk a vízzel simára kevert keményítőt és a cukrot, végül pedig kis kockáként a vajat. Így egy ízletes szószt kapunk, amit a húsról öntünk tállaláskor.

KERESZTREJTVÉNY

Olvasóinkat hónapról hónapra játékra csábítjuk, amelynek nem titkolt célja, hogy izgalmas, érdekes részleteket fedezzenek fel a budai Várnegyed csodás épületei között sétálva. A kérdés és egyben a rejtvény megfejtése ezúttal: mely fontos várbéli természeti-kulturális örökség részlete látható a fotón?

A megfejtést, valamint a játékos nevét és címét október 6-ig várjuk e-mailben (budavarisetak@varkapitanysag.hu) vagy postai levélben (Várkapitányság Nonprofit Zrt., 1519 Budapest, Pf. 365). Kérjük, az e-mail tárgyában vagy a borítékon tüntessék fel: Magazin, rejtvény. A megfejtést postai úton beküldő játékosainkat kérjük, hogy a telefonszámukat is szíveskedjenek elküldeni a kapcsolatfelvétel megkönnyítése érdekében.

A helyes megoldást beküldők között páros belépőjegyet sorsolunk ki a Budai Várséták tematikus vezetéseire.

		IZELTLÁBÚ	KÖZÉPKÉK!	WEBBER-MUSICAL	KÖTŐSZÓ	RÓMAI KETTES	
	1						K
	OMÁNI AUTÓJEL		NÉVELŐ RAKÉTA-HAJTÓANYAG		ÁRIA VÉGE! ELEKTRON JELE		
	HEGY A PILISNÉL AZ ÓRA JELE					A NYOMÁS JELE PÓKERBEN JÓ LAPOK	
	2	ELŐTAG: GIGA-	MÉZILLATÚ FA KORTÁRS, RÖVIDEN		FUTNI KEZD! ZÓNA ELEJE!		
TEHERGÉPKOCSI			RITMIKUS GIMNASZTIKA RÖVIDEN A VÉGÉN IGÉZ!		ZUHOGNI KEZD! SZIKLADARAB!		OVI SZÉLEI!
ÉSZAK		VÉGTELEN TÉR! LENDÜLET JELE		HIBÁZTATÓ TÖKMGAL!			
	R					JET... - KÍNAI SZÍNÉSZ	

A megfejtést beküldő személyek a megfejtés beküldésével elfogadják, hogy személyes adataik kezelése a <http://varkapitanysag.hu/adatkezesi-tajekoztato> internetes oldalon elérhető tájékoztatónak megfelelően történik.

ÜNNEP A ZENÉBEN

ÚJ
ÉVAD!

2022-2023

karmelitakonzertek.hu

A KONCERTSOROZAT FÓTÁMOGATÓJA: **MVM**

KARMELITA
konzertek